Кой е Алеко Константинов?

Новини | Култура | на 23.06.2023 15:38 | от Зорница Христова

Защо говорим за това?

Защото тази година се навършват 160 години от рождението на големия писател.

Знаеш ли кой е бай Ганьо?

Със сигурност името му поне е стигало до ушите ти. Може би някой от възрастните покрай теб е цъкнал с език на нещо грубо и нецивилизовано - например пръснат боклук - и е мърморил по адрес на "бай Ганьо и неговите навици".

Това име е станало нарицателно за прост, нецивилизован човек, който само търси "келепира" (собствената си изгода) и не се интересува от нищо друго. За него изкуството и културата са излишни, а идеята да направи нещо за другите, е едва ли не безумна. Та той е винаги готов да вземе общото за себе си!

Въпреки че няма да направи нищо за страната си (да помогне на "общото"), бай Ганьо е патриотар - тоест голям патриот, но на думи. И става опасен, когато дойдат избори - защото тогава неговото желание да манипулира другите, за да вземе общото за себе си, става лесно изпълнимо.

Бай Ганьо обаче не е образ от народното творчество. Той е измислен от един от големите български писатели, Алеко Константинов. Описан е в сборник фейлетони, който носи неговото име.
През първата част бай Ганьо шества из Европа - и там изглежда по-скоро смешен.

Читателят хем се кикоти, хем му става неудобно - например когато бай Ганьо се хвърля в басейна, който е само за минерални бани, и се бие в гърдите "Булгар, булгар!". Или в операта, или в куп други ситуации, в които бай Ганьо иска да мине "напряко" през правилата.

Във втората част на книгата обаче бай Ганьо става наистина страшен, защото започва да минава "напряко" през правилата, които са в основата на нашата си, българската държава. Като това, че да се купуват гласове, е престъпление. Или това, че във вестниците трябва да пише истината.
Не! Бай Ганьо подправя изборите, прави си свой вестник, в който да охулва онези, които не са му удобни... И така нататък.

Звучи познато? Защото такъв тип хора има и сега. Не само у нас, разбира се.
Но като е създал персонаж, който много българи да разпознаят, Алеко Константинов е накарал много свои читатели през смеха си да различават редното от нередното.
Защото неговият герой бай Ганьо буди не само смях, а и срам.
Дори и днес - цели 128 години след своето написване!

Освен с образа на бай Ганьо Алеко Константинов е известен и с други свои фейлетони - напр. "Пази Боже сляпо да прогледа". А също и със своите пътеписи - например разказа си за пътуването си в Америка по време на Колумбийското изложение в Чикаго. Вие вероятно ще учите оттам само описанието на Ниагарския водопад, но е много интересно да обърнеш внимание на историята за самото изложение. По това време тези "изложения" били много модерни.

В тях сякаш бил представен целият свят - различни страни имали свои павилиони, в които показвали какво произвеждат и с какво се гордеят. За току-що освободена България било важно къде се намира в тази картина на света. И картината, която описал Алеко (не много весела), била мотивация за по-модерно производство.

Третото важно нещо, с което е запомнено името на Алеко Константинов, е туристическото движение. Той бил от първите българи, които започнали да говорят за туризъм, за красотата на българските планини. Успял да запали мнозина по планинарството. Така че можеш да си спомниш за него, когато това лято се разхождаш по планинска пътека. Мушни една негова книжка в раницата - може да ти е интересно!

А ето тук можеш да видиш избрани моменти от филмовата версия на "Бай Ганьо" с Георги Калоянчев в главната роля.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/3229-koy-e-aleko-konstantinov

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени